

prima instanță: V. Mihaila
(Judecătoria Botanica, mun.Chișinău)
instanța de apel: L. Bulgac, L.Popova, N.Simciuc
(Curtea de Apel Chișinău)

DECIZIE

27 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul: Svetlana Filincova
Judecătorii: Maria Ghervas, Sveatoslav Moldovan, Constantin Alerguș, Iurie Bejenaru

examinând recursurile declarate de Nichita Ion și Seleznirov Victor,
în pricina civilă înaintată de Nichita Ion împotriva lui Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu privind declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a automobilului, încasarea sumei ce rezultă din contractul de împrumut cu gaj,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Seleznirov Valeriu, casată parțial hotărârea Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 02 iunie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere parțială a acțiunii,

constată:

La 01 iunie 2012, Guzun Ecaterina s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în care a solicitat transmiterea silită a bunului gajat spre vânzare și anume autocarul de model NEOPLAN 316H, anul producerii 1991, cu numărul de înmatriculare CNE 809 în vederea stingerii datoriei.

În motivarea acțiunii a reiterat că, la 27 ianuarie 2011, în baza contractului de împrumut cu gaj Guzun Ecaterina, în calitate de împrumutător și creditor gajist a dat cu împrumut lui Danilescu Valeriu, în calitate de împrumutat, suma de 19 000 euro, pe un termen de patru luni. În vederea asigurării obligațiilor contractuale, a fost gajat autocarul (vagon), model „Neoplan 316”, anul producerii 1991, caroseria nr.9117781, cu numărul de înmatriculare C NE 809, care aparține cu drept de proprietate privată lui Seleznirov Victor, în baza certificatului de înmatriculare nr.087202260 din 05 iunie 2008. Bunul gajat a fost evaluat de părți la suma de 19100 euro.

Susține că, la scadența contractului, și anume 27 mai 2011, suma împrumutată nu a fost restituită. Astfel, în vederea nerespectării obligațiilor contractuale, ca urmare a neexecutării acestora, pîrîtul a fost preîntîmpinat de

numeroase ori verbal, inclusiv notificat, însă acesta nu a restituit suma împrumutată. De asemenea, în vederea respectării procedurii prealabile stabilite de lege, reclamanta a depus la registrul în care a fost înscris gajul un preaviz privind intenția exercitării dreptului de gaj. Consideră reclamanta că pîrîtul urmează să-i achite dobîndă de întîrziere în mărime de 2931,65 euro.

Prin încheierea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 20 septembrie 2013 reclamanta Guzun Ecaterina a fost înlocuită cu succesorul său în drepturi, - Nichita Ion.

La 17 februarie 2014 Nichita Ion a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a indicat că nu dispune de nici o informație privind locul aflării bunului gajat, starea tehnică a acestuia și prin urmare, nu are certitudinea că bunul gajat mai există de fapt pentru a putea fi urmărit și valorificat, iar neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către pîrîți a obligațiilor legale și contractuale ce le revin, are ca efect prejudicierea directă a intereselor creditorului gajist, deoarece ultimul se află în imposibilitate de a-și valorifica creanțele garantate din contul banului gajat.

Solicită reclamantul încasarea în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu valoarea contractuală a bunului gajat în sumă de 19 100 euro, a dobînzii de întîrziere în mărime de 7280,46 euro, penalitate în sumă de 6840 euro, cît și a cheltuielilor de judecată.

La 02 iunie 2014, Nichita Ion a depus cerere de concretizare invocînd că prin recipisa din 14 noiembrie 2014, se justifică executarea parțială de către Seleznirov Victor a obligației de restituire sumei de 16000 euro din suma totală de 19000 euro, astfel, solicită încasarea în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu restanța la datorie în mărime de 3000 euro, a dobînzii pentru neexecutarea în termen a obligației de restituire a banilor, în mărime de 4904,81 euro, a penalității în mărime de 6840 euro și cheltuielile de judecată în mărime de 16 990 lei.

Ulterior, la data de 28.01.2015 prin intermediul cancelariei a parvenit cererea reclamantului Nichita Ion privind completarea obiectului acțiunii, solicitînd declararea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare din 06.05.2011 privind vânzarea de către Seleznirov Victor către Danilescu Valeriu a autocarului de model "Neoplan 316 H", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809.

În motivarea cererii a indicat că în cadrul examinării cauzei, avocatul pîrîtului V. Seleznirov a anexat un contract de vânzare-cumpărare a bunului gajat - autocarul de model "Neoplan 316 H", n/î CNE 809, intenționînd să demonstreze că acest bun a fost vîndut și respectiv vânzătorul nu ar avea teme să răspundă pentru lipsa acestuia, implicit pentru imposibilitatea creditorului gajist de a-l urmări.

Consideră că acest act juridic a fost încheiat contrar legii și fără intenția de a produce efecte juridice. Conform prevederilor art.477 al.(3) Cod Civil, debitorul gajist nu este în drept să înstrăineze bunurile gajate, cu excepția cazurilor cînd dispune de autorizație în acest sens, eliberată de creditorul gajist. Reglementările similare au fost stipulate și în pct.14 al contractului de împrumut cu gaj din 27.01.2011. În condițiile în care creditorul gajist nu a eliberat o astfel de autorizație, vânzarea bunului gajat este ilegală. Pretinsa vânzare-cumpărare a

bunului gajat a avut loc la data de 06.05.2011, adică după trei luni de la data înregistrării gajului asupra acestui bun în registrul public, fapt justificat prin confirmarea de înregistrare a gajului din 27.01.2011, iar V. Seleznirov nu poate invoca necunoașterea gajării bunului respectiv.

La data de 07.04.2011, adică cu aproximativ o lună înainte de încheierea pretinsului contract de vânzare-cumpărare a bunului gajat V. Seleznirov în calitate de proprietar al acestui bun, a solicitat Direcției înregistrare a transportului și calificare a conducătorilor auto, stabilirea interdicției de înstrăinare a autocarului respectiv, fapt confirmă prin adeverința eliberată de către Direcție precum și copia cererii depuse de V. Seleznirov în acest scop. Prin urmare, se constată că prin stabilirea acestei interdicții pînă la data încheierii contractului de vânzare-cumpărare a bunului gajat, V. Seleznirov nu a dorit de fapt ca V. Danilescu să poată să-și exercite dreptul de dispoziție asupra bunului cumpărat, inclusiv prin scoaterea de la evidență și înregistrarea dreptului asupra acestui bun la aceeași Direcție de înmatriculare a transportului.

Astfel, se constată lipsa voinței reale de a vinde acest bun. Mai mult ca atît, la data de 29.04.2011, adică cu aproximativ o săptămână înainte de încheierea pretinsului contract de vânzare-cumpărare a bunului gajat V. Seleznirov a anulat procura din 05.08.2009, eliberată lui V. Danilescu, prin care l-a împuternicit pe ultimul să folosească și să încheie acte juridice, inclusiv cu sine însuși în privința acestui bun, în așa mod V. Seleznirov a reintrat în posesia bunului gajat.

Sușține reclamantul că scopul real al întocmirii contractului a fost altul decît pretinsa vânzare-cumpărare a bunului gajat și anume întocmirea lui a avut ca scop excluderea răspunderii debitorului gajist pentru lipsa bunului gajat. Din pct. 3 al pretinsului contract de vânzare-cumpărare din 06.05.2011, rezultă că pîrîtul V. Danilescu nu i-a achitat pîrîtului V. Seleznirov pînă în prezent prețul bunului pretins vîndut, iar din momentul întocmirii acestui contract de vânzare-cumpărare pînă în prezent au trecut peste 4 ani, timp în care pîrîtul V. Seleznirov nu s-a adresat în instanță cu vre-o acțiune civilă privind revendicarea bunului transmis în baza pretinsului contract de vânzare-cumpărare din 06.05.2011, sau a valorii acestuia. La fel, pîrîtul V. Seleznirov nu a expediat pretinsului cumpărător al bunului gajat V. Danilescu vre-o notificare în acest scop, iar aceste fapte confirmă concluzia că posesorul bunului gajat este pîrîtul V. Seleznirov, iar întocmirea contractului de vânzare-cumpărare din 06.05.2011 a avut loc fără intenția de a produce efecte juridice.

La 28.01.2015 reclamantul Ion Nichita a înaintat împotriva pîrîților V. Seleznirov și V. Danilescu cerere prin care solicită încasarea daunelor-interese compensatorii.

În motivarea cererii respective a indicat că în baza art.49 al.(1) din Legea cu privire la gaj, în cazul pierderii sau deteriorării bunului gajat, creditorul gajist, poate pe lîngă alte drepturi prevăzute de lege să ceară daune-interese compensatorii pînă la concurența creanței sale în baza aceluiași titlu de gaj. Acest drept este expres prevăzut în pct. 17 al contractului de împrumut cu gaj din 27.01.2011.

Potrivit art.49 alin.(3) din Legea cu privire la gaj, în cazul în care debitorul gajist refuză să substituie gajul sau nu îl poate substitui într-un termen rezonabil, acordat de creditorul gajist, acesta este obligat să înscrie în registrul respectiv

informația despre pierderea gajului său. Informația se înregistrează în baza demersului unilateral al creditorului gajist. Prevederile capitolului VI se aplică în modul corespunzător. Prevederile alin.(1) al acestui articol pot fi aplicate doar în cazul respectării de către creditorul gajist a condițiilor stabilite la alin.(3) și anume: solicitarea substituirii gajului, înscrierea în registrul respectiv a informației despre pierderea gajului său. În vederea respectării acestor condiții, reclamantul a întreprins următoarele acțiuni: a depus executorului judecătoresc o cerere de constatare a faptului și a stării de fapt, a depus executorului judecătoresc o cerere de comunicare și anume comunicarea față de pîrîți a conținutului notificării privind substituirea bunului gajat pînă la 26.01.2015. În baza cererii depuse, la data de 07.12.2014, executorul judecătoresc a comunicat pîrîților conținutul notificării, fapt indicat în procesele-verbale întocmite. Totodată ambii pîrîți au refuzat categoric să primească notificarea. Reclamantul a comunicat pîrîților prin publicare în Monitorul Oficial actele respective, a depus la registrul gajului un demers privind pierderea gajului său, ca urmare fiind eliberată confirmarea respectivă.

În consecință, condițiile stabilite de lege pentru încasarea daunelor-interese compensatorii au fost respectate. Deoarece creanța garantată este formată din obligația propriu-zisă, dobânzi, penalități, cheltuieli de urmărire și implicit prejudiciile cauzate prin neexecutare sau executare necorespunzătoare a obligațiilor. Valoarea acestuia constituie 14744,81 euro și 19210 lei dintre care: restanța la datorie - 3000 euro, penalitatea contractuală calculată pentru 180 zile - 6840 euro, dobînda calculată în baza art.art.585, 619 Cod Civil - 4904,81 euro, cheltuieli de urmărire a bunului gajat - 19210 lei.

Avînd în vedere faptul că legea stabilește expres că daunele-interese compensatorii sunt încasate din contul debitorului gajist, care potrivit contractului de împrumut cu gaj din 27.01.2011 este V. Seleznirov, ținînd cont de faptul că tot el este și proprietarul bunului gajat, iar acțiunile acestuia privind anularea procurii prin care a fost împuternicit pîrîtul V. Danilescu să folosească și să dispună de bunul gajat, denotă faptul că anume acesta este posesorul bunului gajat, el cunoscînd și despre locul aflării bunului gajat și despre starea tehnică în care acesta se află. Consideră că acest pîrît a acționat cu rea-credință pentru a face imposibilă urmărirea bunului gajat și că ultimul este responsabil pentru daunele cauzate astfel.

Relevă reclamantul că conform art. 1414 alin.(1), (2) Cod Civil, dacă dauna a fost cauzată în comun de mai multe persoane, acestea poartă răspundere solidară. Poartă răspundere pentru daună nu doar autorul faptei cauzatoare de prejudicii, ci și cel care l-a instigat sau l-a susținut, precum și cel care a beneficiat în mod conștient de un folos în urma daunei cauzate altuia.

Menționează că în caz dacă instanța va constata că pentru pierderea bunului gajat este aplicabilă răspunderea solidară pentru a face acest lucru, precum și pentru a exclude o eventuală posibilitate de respingere a pretenției de încasare a acestor daune din contul pîrîtului V. Seleznirov pe motiv că este aplicabilă răspunderea solidară, reclamantul solicită încasarea în mod solidar de la pîrîți a daunelor-interese compensatorii pînă la concurența creanței în baza aceluiași titlu de gaj.

Solicită reclamantul declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a autocarului de model „Neoplan 316 H”, anul producerii 1991, cu numărul de înmatriculare CNE 809 încheiat între Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu, și încasarea în mod solidar de la pârți în beneficiul reclamantului daune-interese compensatorii pînă la concurența creanței în baza aceluiași titlu de gaj în sumă de 14744,81 euro și 19210 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 02 iunie 2015 acțiunea a fost admisă.

S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare a autocarului de model „Neoplan 316 H”, anul producerii 1991, cu numărul de înmatriculare CNE 809 încheiat între Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu.

S-a încasat în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în limita bunului gajat, în beneficiul lui Nichita Ion datoria în mărime de 3000 euro, penalitate în mărime de 6840 euro, dobînda de întîrziere în mărime de 4904,81 euro, în total suma de 14744 (paisprezece mii șapte sute patru zeci și patru) euro și cheltuieli de judecată în mărime de 19210 (nouăsprezece mii două zece) lei.

S-a încasat în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 10873,20 lei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanței Seleznirov Victor a declarat apel la 12 iunie 2015, iar Danilescu Valeriu a declarat apel la 01 iulie 2015 împotriva hotărîrii Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 02 iunie 2015.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2015, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 ianuarie 2016, apelul declarat de Danilescu Valeriu a fost restituit ca netimbrat.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2016 s-a admis apelul declarat de Seleznirov Victor.

S-a casat în parte hotărîrea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 02 iunie 2015 și anume în partea în care a fost dispusă încasarea în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în limita bunului gajat, în beneficiul lui Nichita Ion datoria în mărime de 3000 euro, penalitate în mărime de 6840 euro, dobînda de întîrziere în mărime de 4904,81 euro, cît și în partea prin care s-a dispus încasarea de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 10873,20 lei și în această parte s-a emis o nouă hotărîre, prin care capetele de cerere nominalizate s-au respins ca neîntemeiate.

În rest hotărîrea instanței de fond în partea prin care s-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare a autocarului de model „Neoplan 316 H”, anul producerii 1991, cu numărul de înmatriculare CNE 809 încheiat între Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu din 06 mai 2011, cît și în partea prin care s-a încasat în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în beneficiul lui Nichita Ion a cheltuielilor de judecată în mărime de 19210 lei s-au menținut.

La 21 aprilie 2016 Nichita Ion a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2016, solicitînd admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului, Nichita Ion a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea materială și anume prevederile art.49 a Legii cu privire la gaj.

Mai mult ca atât, instanța de apel a aplicat eronat legea procedurală și anume prevederile art.118 alin.(1) CPC, deoarece, pe de o parte toate circumstanțele invocate de reclamantul Nichita Ion au fost probate în modul și ordinea stabilită de lege, inclusiv faptul lipsei bunului gajat la domiciliul pârților, și faptul înregistrării pierderii gajului, iar pe de altă parte la materialele dosarului nu a fost anexată nici o probă privind circumstanțele invocate de către debitorul gajist.

Se mai indică în recurs că, concluziile instanței de apel nu pot fi reținute inclusiv pentru faptul că, revenirea părților la poziția inițială nu presupune stingerea obligației garantate prin gaj și nici intrarea bunului gajat în posesia creditorului gajist, deoarece ultimul nu a fost parte a actului juridic declarat nul, iar bunul gajat nu s-a aflat niciodată în posesia creditorului gajist.

Invocă recurentul că revenirea părților la poziția inițială ca urmare a declarării nulității actului juridic prin care a fost vândut bunul gajat, confirmă că proprietar și posesor efectiv al bunului gajat nu este altcineva decât debitorul gajist Seleznirov Victor, care reieșind din prevederile legii și a contractului, este responsabil de păstrarea, întreținerea corespunzătoare și prezentarea bunului gajat la orice solicitare a creditorului gajist. De asemenea, debitorul gajist este responsabil de substituirea bunului gajat cu un alt bun de aceeași valoare în termenii stabiliți de creditor gajist, iar în cazul imposibilității executării acestei obligații, este responsabil de achitarea daunelor-interese compensatorii pentru pierderea gajului, după înscrierea de către creditorul gajist în registrul respectiv a informației privind pierderii gajului.

La 23 mai 2016 Seleznirov Victor a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului Seleznirov Victor a invocat că, nu este de acord cu încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 19210 lei, deoarece Nichita Ion nu a suportat careva cheltuieli privind anularea contractului de vânzare-cumpăare a autocarului de model „Neoplan 316 H” din data de 06.05.2011, Nichita Ion a fost eliberat de la plata taxei de stat, iar alte cheltuieli de judecată pe acest capăt de cerere ultimul nu a confirmat.

Se mai indică în recurs, că hotărârea privind anularea acordului din 06 mai 2011 ce a avut loc între Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu este ilegală, deoarece acordul din 06.05.2011 și-a încetat acțiunea încă la data de 06.09.2014. Instanța de judecată a emis hotărârea în partea unui document, termenul de prescripție a căruia s-a terminat deja. Nichita Ion nu s-a adresat cu acțiune privind repunerea în termen din careva motive întemeiate.

La 03 iunie 2016 Nichita Ion a depus cerere de completare a recursului împotriva decizie instanței de apel din 15 martie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

A indicat că instanța de apel nu a aplicat prevederile art.512 alin.(1), art.514 și art. 572, art.609 alin.(4) Cod civil.

Mai mult ca atât, indică recurentul Nichita Ion că erorile comise de instanța de apel au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv a dreptului la un proces echitabil, precum și a accesului liber la justiție.

La 27 iunie 2016, Nichita Ion a depus referință la recursul declarat de Seleznirov Victor, prin care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui ca fiind inadmisibil.

La 01 iulie 2016 Seleznirov Victor a depus referință la recursul declarat de Nichita Ion solicitând respingerea acestuia ca fiind inadmisibil.

La 25 iulie 2016 Seleznirov Victor a înaintat un demers prin care a solicitat participarea sa și a avocatului său Căraș Zinaida, în cadrul ședinței de judecată, la examinarea cererilor de recurs declarate.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători poate decide invitarea unor participanți sau reprezentanți ai acestora pentru a se pronunța asupra problemelor de legalitate invocate în cererea de recurs.

Reieșind din prevederile legale enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

De asemenea, se mai reține că completul din 5 judecători poate decide invitarea unor participanți sau reprezentanți ai acestora la examinarea recursului în cazul în care consideră necesar, însă în cazul dat, nu este necesară invitarea recurentului Seleznirov Victor și a avocatului său Căraș Zinaida la examinarea recursurilor declarate.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursurilor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de Seleznirov Victor și de a admite recursul declarat de Nichita Ion, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Înaintând acțiunea împotriva lui Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu, Nichita Ion a solicitat declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a autocarului de model „Neoplan 316 H”, anul producerii 1991, cu numărul de înmatriculare CNE 809 încheiat între Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu, cât și încasarea în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în limita bunului gajat, în beneficiul lui Nichita Ion datoria în mărime de 3000 euro, penalitate în mărime de 6840 euro, dobânda de întârziere în mărime de 4904,81 euro, în total suma de 14744 (paisprezece mii șapte sute patru zeci și patru) euro și cheltuieli de judecată în mărime de 19210 lei.

Judecând pricina în cauză, prima instanță a admis acțiunea integral.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de Seleznirov Victor, instanța de apel a găsit drept greșită soluția primei instanțe, casând parțial hotărârea instanței de fond, și anume în partea în care a fost dispusă încasarea în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în limita bunului gajat, în beneficiul lui Nichita Ion datoria în mărime de 3000 euro, penalitate în mărime de 6840 euro, dobânda de întârziere în mărime de 4904,81 euro, cât și în partea prin care s-a dispus încasarea de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în beneficiul statului

taxa de stat în mărime de 10873,20 lei și în această parte s-a emis o nouă hotărîre, prin care capetele de cerere nominalizate s-au respins ca neîntemeiate.

În susținerea soluției date, instanța de apel, a reținut că în speța dată nu pot fi aplicate prevederile art. 49 din Legea nr.449/30.07.2001 cu privire la gaj.

De altfel, instanța de apel a menționat că prin prisma prevederilor legale enunțate supra, dreptul creditorului gajist de a cere daune-interese compensatorii sau de a cere substituirea ori completarea bunului gajat sau achitarea de către debitorul gajist a valorii lui stabilite în contract, este un drept condiționat de faptul pierderii sau deteriorării bunului gajat. La caz, însă nu au fost prezentate instanței de apel probe suficiente care ar demonstra incontestabil faptul că bunul gajat a fost pierdut sau deteriorat. Din declarațiile reprezentantului Cărăuș Zinaida în interesele apelantului Seleznirov Victor, rezultă că bunul gajat autocarul de model NEOPLAN 316H, anul producerii 1991, cu numărul de înmatriculare CNE 809 staționează la o parcare din Ucraina, motivul staționării fiind defectarea bunului în timpul deplasării pe teritoriul Ucrainei.

Instanța de recurs, verificând legalitatea deciziei instanței de apel prin prisma criticelor formulate în recurs, conchide că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia admiterii acțiunii lui Nichita Ion.

În susținerea opiniei enunțate se reține că din materialele dosarului rezultă cu certitudine că la 27.01.2011 între Guzun Ecaterina și Danilescu Valeriu a fost încheiat contract de împrumut cu gaj, în baza căruia Ecaterina Guzun i-a transmis lui Valeriu Danilescu cu titlu de împrumut suma de 19 000 euro, cu un termen de rambursare de 4 luni.

În vederea asigurării obligațiilor contractuale, a fost gajat autocarul (vagon), model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809, care aparține cu drept de proprietate privată pîrîtului Seleznirov Victor, în baza certificatului de înmatriculare nr. 087202260 din 05.06.2008. Bunul gajat a fost evaluat de părți la suma de 19100 Euro.

Deasemenea s-a constatat că la 14.11.2012 pîrîtul Valeriu Danilescu a restituit Ecaterinei Guzun suma de 16 000 euro, fapt ce se confirmă prin recipisa anexată la materialele cauzei, suma restantă fiind 3 000 euro, care pînă în prezent nu a fost restituită de către debitor.

Prin încheierea instanței de judecată din 20.09.2013 reclamanta Guzun Ecaterina a fost înlocuită cu succesorul său în drepturi, Nichita Ion, care concretizînd cerințele a solicitat încasarea în mod solidar de la pîrîții V.Danilescu și V. Seleznirov a datoriei restante în mărime de 3000 euro, penalitatea în mărime de 6 840 euro, dobînda de întîrziere în mărime de 4 904,81 euro, în total suma de 14 744 euro, apreciînd aceste sume ca daune-interese compensatorii pentru pierderea bunului gajat.

Conform prevederilor art.512 alin.(1) și (3) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face

sau a nu face. Prestația trebuie să fie posibilă și determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

În conformitate cu art.572 alin.(1) și (2) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 667 alin. (1) Cod civil, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor.

Iar, în conformitate cu art. art. 487 alin. (1), 488 alin. (1) și (2) Cod civil, creditorul gajist poate să exercite dreptul de gaj dacă debitorul gajist nu a executat conform contractului sau a executat în mod necorespunzător obligația garantată ori o parte a acesteia, precum și în alte cazuri prevăzute de lege și contract. Creditorul gajist care intenționează să-și exercite dreptul de gaj trebuie să notifice acest lucru debitorului creanței garantate și, după caz, debitorului gajist și terțului deținător al bunului gajat. Depune la registrul în care a fost înregistrat gajul un preaviz, la care anexează dovada notificării debitorului gajist.

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, este evident că conform p.14 din contractul de împrumut cu gaj, încheiat la 27.01.2011 între Ecaterina Guzun, Valeriu Danilescu și Victor Seleznirov, rezultă că debitorul gajist, Victor Seleznirov se obligă să asigure păstrarea și întreținerea bunului mobil gajat, autocarul (vagon) model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809, să acorde posibilitate creditorului gajist să efectueze controale asupra integrității și exploatării corecte ale acestuia, fără consimțământul în scris al creditorului gajist să nu gajeze bunul mobil gajat și să nu-l înstrăineze altor persoane juridice și fizice până la onorarea integrală a obligațiilor sale, prevăzute în contract.

În acest context instanța de recurs reține și prevederile art.477 alin.(3) Cod Civil, care statuează că, debitorul gajist nu este în drept să înstrăineze bunurile gajate, cu excepția cazurilor când dispune de autorizație în acest sens, eliberată de creditorul gajist.

De altfel, se indică drept corectă și mențiunea instanței de fond care corect a reținut ca fondate pretențiile înaintate de Nichita Ion privind nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a autocarului (vagon) de model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809, încheiate între Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu la data de 06 mai 2011, deoarece respectivul contract a fost încheiat cu încălcarea art. 477 alin.(3) Cod Civil.

La caz, creditorul gajist nu a eliberat o astfel de autorizație, bunul gajat fiind înstrăinat la data de 06 mai 2011, după trei luni de la data înregistrării gajului asupra acestui bun în registrul public, fapt cunoscut de ambele părți contractante.

Cu referire la normele enunțate, instanța de recurs reiterează că prima instanță corect a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii înaintate de Ecaterina Guzun, succesor său în drepturi, Nichita Ion cu privire la nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a autocarului (vagon) de model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809, încheiate între Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu la data de 06 mai 2011.

Referitor la cerințele reclamantului Nichita Ion privind încasarea în mod solidar de la Danilescu Valeriu și Selezniov Victor în limita bunului gajat, în beneficiul lui Nichita Ion datoria în mărime de 3000 euro, penalitatea în mărime de 6 840 euro, dobânda de întârziere în mărime de 4 904,81 euro, în total suma de 14 744 (paisprezece mii șapte sute patruzeci și patru) euro, instanța de recurs consideră că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia de a respinge în această parte acțiunea din următoarele considerente.

Conform actului judecătoresc privind constatarea faptelor din 03 septembrie 2013 (f.d.135-136, vol.I) s-a indicat că autocarul de model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809, nu se află pe adresa mun. Chișinău, str. Calea Orheiului 97/10 la domiciliul lui Danilescu Valeriu. Mai mult ca atât, potrivit declarației scrise de Selezniov Victor la 26 septembrie 2013 s-a indicat că autocarul de model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809 a fost transmis lui Danilescu Valeriu, însă nu cunoaște locul aflării acestuia.(f.d.165, vol.I). Iar, la 30 septembrie 2013 Danilescu Valeriu prin cererea scrisă a invocat că a transmis autocarul de model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809 proprietarului Selezniov Victor și nu cunoaște locul aflării acestuia.

Instanța de recurs relatează că, din declarațiile avocatului Cărăuș Zinaida în interesele lui Selezniov Victor în cadrul ședinței instanței de apel (f.d.74-76, vol.III), rezultă că bunul gajat autocarul de model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809, a ieșit peste hotarele Republicii Moldova în Ucraina, și staționează la o parcare undeva pe teritoriul Ucrainei.

Astfel, în conformitate cu art.123 alin.(6) CPC, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că prima instanță corect a constatat că bunul gajat, și anume autocarul de model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809 lipsește, iar Selezniov Victor nu poate invoca necunoașterea gajării bunului respectiv, deoarece din conținutul art.44 al.(3) din Legea cu privire la gaj, rezultă că din momentul înregistrării gajului, nimeni nu poate invoca necunoașterea informației înscrise în Registrul gajului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel a interpretat în mod eronat legea materială și anume prevederile art.49 a Legii cu privire la gaj, deoarece Nichita Ion în calitate de creditor gajist a respectat toate condițiile stabilite de lege pentru încasarea daunelor –interese compensatorii.

Astfel, reieșind din materialele dosarului, prevederile art. 49 a Legii cu privire la gaj au fost respectate și anume prin: constatarea executorului judecătoresc a lipsei bunului gajat (autocarul de model "NEOPLAN 316", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809), procesul –verbal de constatarea a faptelor din 07 decembrie 2014 (vol.II, f.d.120); comunicarea substituirii bunului gajat prin intermediul executorului judecătoresc, procesul-verbal de înmînare a actelor din 07 decembrie 2014, deoarece notificarea expedită

prin poștă nu a fost recepționată (vol.II, f.d. 124); comunicarea, prin publicare în Monitorul Oficial (vol.II, f.d.126) și înscrierea în registrul gajului prin intermediul notarului public Elena Mocanu a informației privind pierderea gajului său, fiind eliberată și confirmarea respectivă (f.d.126, vol.II) ca urmare a nesubstituirii de către debitorul gajist a bunului gajat în termenul stabilit.

În așa mod, pentru a garanta efectiv dreptul de gaj, legiuitorul a stabilit mai multe obligații imperative debitorului gajist (inclusiv obligația de a păstra și întreține bunul gajat, de a prezenta creditorului gajist orice solicitare, de a substitui bunul gajat cu alt bun de aceeași valoare), nerespectarea cărora atrage răspunderea stabilită prin lege, printre care și achitarea daunelor –interese compensatorii pentru pierderea gajului.

Astfel, instanța de recurs consideră corect concluzia instanței de fond de a încasa în mod solidar de la Danilescu Valeriu și Seleznirov Victor daunele –interese compensatorii pentru pierderea gajului.

Totodată, Colegiul civil reține și dispozițiile art.585 Cod civil, care statuează că în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că penalitatea de 6840 euro a fost calculată potrivit p.6 din contractul de împrumut cu gaj, încheiat între părți, prin care s-a convenit că în cazul nerambursării împrumutului în termenul de scadență indicat în p.1 și 2 al contractului, împrumutatul va fi obligat să plătească penalitate de întârziere în mărime de 0,2% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, iar dobânda de întârziere în mărime de 4 904,81 euro a fost calculată în baza art.art.585, 619 Cod Civil.

Prevederile art. 619 alin. (1) și (2) Cod civil, stipulează că obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Sub acest aspect, instanța de recurs relevă că atât susținerea recurentului Nichita Ion, cât și reținerea primei instanțe cu privire la calcularea sumei dobânzii de întârziere la suma adjudecată sunt justificate, care sunt și în corelație cu normele legale.

În ce privește recursul declarat de Seleznirov Victor, instanța de recurs consideră că este neîntemeiat din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiile sale dacă legea nu dispune altfel.

Prin urmare, se constată a fi neîntemeiat argumentul recurentului Seleznirov Victor precum că nu este de acord cu încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 19210 lei, deoarece Nichita Ion nu a suportat careva cheltuieli, or conform art. 96 CPC instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să

compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

În conformitate cu art. 121 Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conexiunea celor relatate se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când prima instanță în mod temeinic și legal a admis acțiunea.

Pentru considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de Selezniov Victor și de a admite recursul declarat de Nichita Ion, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Selezniov Victor.

Se admite recursul declarat de către Nichita Ion.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 02 iunie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Nichita Ion împotriva lui Selezniov Victor și Danilescu Valeriu privind declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a automobilului, încasarea sumei ce rezultă din contractul de împrumut cu gaj.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Sveatoslav Moldovan

Constantin Alerguș

Iurie Bejenaru